

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

Tip na výlet

Nedaleko České Třebové můžete vystoupat hned na dvě rozhledny. Jedna stojí na Kozlovském kopci, druhá na Andrlově Chlumu. Obě patří mezi ty vyhlídky, které vznikly jako vedlejší produkt při budování sítě mobilních operátorů. Starší z obou rozhleden je ta na Andrlově Chlumu. Železná konstrukce vysoká padesát metrů má vyhlídkovou plošinu v pětatřicetimetrové výšce a postavena byla v roce 1996. Otevřena je po celý rok každý den s výjimkou období od listopadu do února. Tehdy je možné na rozhlednu vystoupat o víkendech v případě, že konstrukce není namrzlá. Na vrcholku kopce v nadmořské výšce 559 metrů stávala první vyhlídka již před více než sto lety. Dřevěná třicetimetrová věž byla turistům zpřístupněna v roce 1905 a vydržela až do požáru v dubnu 1918. Po druhé světové válce stála do roku 1960 u turistické chaty dřevěná zeměměřičská věž.

Rozhlednu na Kozlovském kopci spojuje s Českou Třebovou dlouhá alej Maxe Švabinského, ostře stoupající silnice plná serpentin. Po této silnici je možné překonat převýšení mezi městem a Kozlovským vrchem pohodlně autem. Kdo by chtěl jít pěšky, musí si na jihovýchodním kraji města vybrat jednu ze tří značených turistických cest. Ty ho přibližně po třech kilometrech zavedou k Chatě Maxe Švabinského, stojící jen několik desítek metrů od rozhledny. Do konce září je možné vystoupat na vyhlídkovou plošinu vždy o víkendů od 9 do 18 hodin. Od října do května je zavřeno.

Dryák umírněně

Není radno Českou Třebovou podceňovat, i když sladký pražec v Sukově cukrárně svádí k domněnce, že toto město jsou opravdu jen vlaky a koleje. Zbystřit pozornost by měl každý, kdo zná sochu svatého Václava na pražském Václavském náměstí, i ten, kdo viděl strahovský stadion. Monumentální podstavec pod koněm i největší stadion na světě navrhl architekt Alois Dryák. Možná není tak známý jako jeho vrstevníci Jan Kotěra a Josef Gočár, nebyl totiž pedagogem a nevychoval si tedy své následovníky. Ale svými stavbami se jim směle vyrovná. Kromě Prahy, kde ke zmíněným stavbám přidal ještě podstavec pro so-

„Červeňák“ – prvorepublikový dům s pečovatelskou službou

Roubenka v Husově ulici ve čtvrti Parník

chu Josefa Palackého a hotel Šroubek na Václavském náměstí, lze Dryákův moderní styl obdivovat i v České Třebové. V letech 1907 až 1909 bylo podle jeho projektu postaveno gymnázium, před deseti lety důkladně opravené a zrekonstruované. Další Dryákův dům, původně vila majitele mlýna Miroslava Vyskočila, slouží dnes jako dům Československé církve husitské. Za poznávací znamení Dryákových staveb lze považovat šikmé střechy. Přestože tento architekt pracoval v době, kdy byla na vzestupu moderna a funkcionalismus, nikdy si nenašel cestu k rovným střechám. Považoval je za technicky problematické a raději zůstával u tradičního řešení.

Vanický zprudka

Jako se do Třebové přičítalo moderní pendolino, vletěl sem se stejnou vervou v čase mezi světovými válkami Vojtěch Vanický, o generaci mladší než Dryák a žák profesorů Gočára a Kotěry. Na Rösslerově ulici, na svahu vrchu Jelenice, stojí několik jeho řadových domků ve funkcionalistickém stylu. Komu by to přišlo jako příliš drobná práce, necht se

Jak se tam dostat

Nejpohodlnější spojení do České Třebové je vlakem, a to nejméně do doby, než bude na východě Čech postavena rychlostní silnice R35 z Hradce Králové na Svitavy. V České Třebové zastavují vlaky všech kategorií od osobních až po Supercity Pendolino. Cesta rychlíkem z Prahy trvá dvě hodiny, z Ostravy také dvě hodiny a z Brna přibližně hodinu a čtvrt.

Kulinářská atrakce

Podzim patří v České Třebové jabkancům, sladké pochoutce, která nemá se skutečnými jablky nic společného. Je to zdejší specialita, kterou nikde jinde nedostanete. Jabkance jsou pečené placky z bramborového těsta, které se plní sladkým tvarohem a po upečení na plotně polévají rozpuštěným máslem a sypou cukrem. Název získaly právě od brambor, kterým se ve zdejší kraji říkalo zemská jablka.

Na svátek svaté Kateřiny, který se slaví 25. listopadu, se v České Třebové pravidelně koná Jabkancová pouť. Kromě toho, aby ochutnali u stánků čerstvé jabkance, se lidé scházejí i proto, aby si připomněli, co se za poslední rok ve městě událo. U rotundy svaté Kateřiny jim vše v poutových scénkách přepraví policajt s paní purkmistrovou. K tomu vyhrává hudba, aby čekání na čerstvé jabkance lépe utíkalo.

Kdo by si chtěl jabkance upéct doma, může zkusit tento recept: brambory uvařené ve slupce se ještě horké oloupají a ve velké míse se rozšlouchají s trochou soli na těsto. V druhé míse se z tvarohu, cukru, žloutků, citronové kůry a vanilky připraví sladký tvaroh. Na pomoučeném vále se vyválí bramborové těsto, vykrojí se placičky, na jednu polovinu se položí tvarohová náplň a druhou polovinou se po přehnutí placička uzavře. Placky se pečou nasucho na plátech kamen, na litinové plotýnce na plynovém vařiči nebo na suché litinové pánvi. Horké jabkance se nakonec omastí máslem a posypou cukrem.

vydá blíž k centru na Habrmanovu ulici. Zdejší základní škola přezdívaná Červenka se může směle měřit se slavnými budovami Kotěry i Gočára třeba v Hradci Králové. Tady, v České Třebové, se mohou milovníci střídmosty pokochat fasádou z režných cihel, pásovými okny a schodištěm v bílém předsunutém tubusu, na který proniká světlo skrz mléčná skla čtvercových oken.

Spěcháte-li už na vlak, nechte si ho raději ujet. Na cestě k nádraží vás totiž čeká ještě jedna Vanického stavba, proslulý „Červeňák“. Prozradí ho opět režné zdívo, které odkazuje na první inspirační zdroje architekta v nizozemském moderním stavitelství. Průčelí do Masarykovy ulice je střídmost a nenápadné, vzrušení a technickou eleganci proto hledejte uvnitř bloku domů na straně do dvora. Vstupy do malometrážních bytů z neokonečně dlouhých pavlačí vytvářejí pravidelné rastr, kterému perspektiva přidává ve sbíhajících se liniích patričnou dynamiku. Dnes se „Červeňák“ využívá jako dům s pečovatelskou službou.

Až vás vlak poveze z České Třebové směrem na Prahu, můžete Červeňáku zamávat na rozloučenou, ze železničního koridoru ho budete mít před sebou jako na dlani. ■

VÁCLAV POUSTKA